

ข้อเสนอแนะต่อการบริหารงบประมาณ เพื่อให้คนไทยเข้าถึงวัคซีนพื้นฐาน ได้ฟรี และ ทั่วถึง

Highlight

- คนไทยทุกคนมีสิทธิได้รับวัคซีนพื้นฐานที่ให้บริการตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคฟรี อาทิ วัคซีนโปลิโอ วัคซีนรวมหัด - คางทูม - หัดเยอรมัน ฯลฯ ภายใต้การบริหารงบประมาณของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ซึ่งได้รับงบประมาณจัดสรรจากรัฐบาลเพื่อให้บริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค รวมถึงการจัดซื้อวัคซีนและทรัพยากรที่จำเป็นในการให้บริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
- มีความพยายามในการเพิ่มสัดส่วนงบประมาณสำหรับบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคระดับประเทศ (P&P) ซึ่งมีบริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรครวมอยู่ด้วย แต่ยังคงติดปัญหาเรื่องคุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูลการให้บริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนหนึ่งส่งผลต่อการพิจารณาอนุมัติงบประมาณของรัฐบาล

การบริหารงบประมาณสำหรับการจัดบริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

การสร้างภูมิคุ้มกันโรคด้วยวัคซีนเป็นวิธีการป้องกันและควบคุมโรคที่มีประสิทธิผลและคุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการวางแผนการเงินการคลังอย่างดีเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงวัคซีนที่จำเป็นอย่างเสมอภาค รวมถึงเชื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เป็นที่ทราบกันดีว่า งบประมาณสำหรับวัคซีนพื้นฐานนั้นมาจากงบประมาณของรัฐบาล ซึ่งได้จากการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นๆ ของภาครัฐ และถูกจัดสรรไปให้กับ สปสช. เพื่อบริหารจัดการงบประมาณดังกล่าว (ตามรูป)

ทว่า การบริหารจัดการระบบการเงินการคลังด้านวัคซีนที่ผ่านมายังคงพบช่องว่างสำหรับการพัฒนาแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค โดยเฉพาะงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัคซีนใหม่ การจัดสรรงบประมาณเพื่อทรัพยากรที่จำเป็นในการให้บริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค รวมถึงกระบวนการจัดซื้อวัคซีนพื้นฐานที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงบริการวัคซีนได้ทันการณ์ในบางช่วงเวลา

หมายเหตุ: สีฟ้า หมายถึง งบประมาณส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (2562)

โดยปกติงบประมาณจัดซื้อวัคซีนพื้นฐานจะถูกจัดสรรไว้ภายใต้งบประมาณ P&P ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว ยกเว้นกรณีพิเศษ/ฉุกเฉินที่อาจมีการจัดสรรแยกออกมาจากงบประมาณดังกล่าว (ตามรูป) เมื่อพิจารณาจากผลการบริหารงบประมาณในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ 2558-2562) พบว่า มีการใช้งบประมาณ P&P ไปทั้งสิ้น 99,106 ล้านบาท คิดเป็นเพียงร้อยละ 13 ของงบประมาณสำหรับบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัวทั้งหมดจำนวน 762,727 ล้านบาท และถึงแม้จะมีความพยายามในการเพิ่มสัดส่วนงบประมาณ P&P ให้สูงขึ้น โดยใช้หลักปรัชญาที่ว่า "การป้องกันดีกว่ารักษา" แล้วนั้น แต่ปัจจุบันยังคงติดปัญหาเรื่องการรวบรวมข้อมูลการให้บริการและผลลัพธ์ของการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันที่มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ และเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะถูกนำมาใช้ทั้งในแง่การตรวจสอบการใช้งบประมาณ และการสนับสนุนการพิจารณาอนุมัติงบประมาณเพิ่มจากรัฐบาล

ข้อเสนอแนะต่อการบริหารงบประมาณสำหรับการจัดบริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

1 รัฐบาลควรตระหนักถึงการป้องกันโรคด้วยวัคซีนโดยการเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการบริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค โดยเฉพาะงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัคซีนใหม่เข้าเป็นสิทธิประโยชน์ให้แก่คนไทยได้เข้าถึงวัคซีนพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพได้อย่างเหมาะสม และทันการณ์

2 กระทรวงสาธารณสุข ควรปรับปรุงระบบการรายงานผลการดำเนินงานด้านการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของหน่วยบริการ (เพิ่ม EPI) เพื่อให้ได้ข้อมูลบริการที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือเพื่อนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ จากรัฐบาลตลอดจนสามารถนำไปใช้ประเมินความครอบคลุมของการให้บริการวัคซีนพื้นฐานและประเมินความเสี่ยงในการเกิดโรคระบาดในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย

เกี่ยวกับการศึกษา

วัคซีนเป็นชีววัตถุที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้กระตุ้นร่างกายให้สร้างภูมิคุ้มกันโรคมะเร็งที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันโรคสูง และคุ้มค่างับการลงทุน ทั้งนี้ คุณทราบหรือไม่ว่าการที่คนไทยได้รับวัคซีนพื้นฐานฟรีในแต่ละปีใช้เงินมากถึง 1,700 ล้านบาท (ข้อมูลปี 2563) เพื่อให้บริการที่ครอบคลุมประชากรที่ควรได้รับวัคซีน งบประมาณของภาครัฐที่จำกัดอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนบางส่วนไม่ได้รับวัคซีน อีกทั้งกรณีมีวัคซีนใหม่หรือมีการระบาด การมีข้อจำกัดด้านงบประมาณอาจทำให้ประชาชนไทยเสียโอกาสในการป้องกันโรคด้วยวัคซีน ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องการวางแผนการเงินการคลังในระยะยาวให้เพียงพอเพื่อเป็นหลักประกันในการเข้าถึงวัคซีนพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การศึกษานี้จึงเป็นการทบทวนการบริหารจัดการระบบการเงินการคลังด้านวัคซีนของประเทศไทย ตามกรอบแนวคิดที่ประยุกต์จากแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การเงินการคลังด้านสุขภาพขององค์การอนามัยโลก และ Immunization Financing Toolkit ซึ่งจัดทำโดย World Bank และ GAVI Alliance เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากข้อมูลที่ได้จากการทบทวนเอกสารทั้งในและต่างประเทศ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สแกน QR code เพื่อติดตามงานวิจัย

เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง โครงการศึกษาทบทวนและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการระบบการเงินการคลังด้านวัคซีนของประเทศไทย

โดย นางสาวชุติมา คำดี, ญ. พรธิดา หัดโนนตุน, ดร. ญ. ศรีเพ็ญ ตันติเวส, ญ. เนตรนภิส สุขนวนิช

ผู้เขียน

นางสาวชุติมา คำดี

นักวิจัย

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

หน่วยงานที่สนใจรับ Policy brief ฉบับพิมพ์
สมัครได้ที่ comm@hitap.net
โดยระบุชื่อ-ที่อยู่ เพื่อจัดส่ง

ท่านที่สนใจรับ Policy brief ฉบับ PDF
สมัครได้ที่ comm@hitap.net
โดยระบุชื่อ-อีเมล เพื่อจัดส่ง
หรือดาวน์โหลด Policy brief ฉบับอื่น ๆ ได้ที่
<https://www.hitap.net/resources/downloads>

HITAP เป็นองค์กรวิจัยภายใต้สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ศึกษาผลกระทบทั้งบวกและลบจากการใช้เทคโนโลยีหรือนโยบายด้านสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจด้านนโยบายของภาครัฐ เช่น คณะอนุกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น รวมถึงทำการประเมินเพื่อพัฒนาองคัพพต่าง ๆ ในองค์กรภาครัฐ

ติดต่อ:

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
อาคาร 6 ชั้น 6 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์: 0-2590-4549, 0-2590-4374-5

โทรสาร: 0-2590-4369

อีเมล: comm@hitap.net

เว็บไซต์: www.hitap.net

งานนี้ได้รับอนุญาตภายใต้
ครีเอทีฟคอมมอนส์ แสดงที่มา
ไม่ใช่เพื่อการค้า ไม่ดัดแปลง

HITAPTHAILAND

HITAP_THAI

HITAP THAI

HITAP.NET

Health Intervention and Technology Assessment Program